

APUNTS SOBRE MAPATGES COL-LABORATIUS

Irene Navarro i Xavier Sabaté

Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social

1. Què és un mapatge col·laboratiu?

Metodologia participativa de tipus grupal i presencial, que treballa in-situ, sobre el terreny objecte de consulta. Es tracta de realitzar un itinerari per tal que de forma col·laborativa es responguin i resolguin les qüestions plantejades, aprofitant l'experiència i coneixement dels participants (en gran part ciutadans locals) a més de la possibilitat de veure i viure directament la situació plantejada.

2. Quan té sentit incorporar aquesta metodologia?

En general en processos de participació que tenen a veure amb un **territori concret i acotat**, o fàcilment acotable. També en els casos que la consulta ciutadana té per objectiu:

- Fer una diagnosi del territori
- Detectar punts febles i/o oportunitats
- Fer propostes de millora o actuació que tinguin a veure amb el territori físic.

L'escala és important, ja que funcionarà molt millor per escales locals (pobles, ciutats-barris, altres àmbits en concret –places, carrers, parcs-). En primer lloc perquè serà fàcilment abastable durant una sessió de mapatge, i segon perquè al posar als ciutadans sobre el territori, les propostes o debats que sorgiran seran qüestions molt de detall i visibles i sobre les quals els participants probablement tenen un elevat coneixement. Dificilment es podran comentar de forma correcta qüestions o temes altament abstractes i generals.

Exemples:

- Urbanisme: POUM, Plans parcials, reformes urbanes (carrers, parcs, places, etc)
- Espais naturals i paisatge: plans de protecció, d'usos, cartes de paisatge, etc
- Desenvolupament comunitari
- Plans de mobilitat i de millora d'accessibilitat
- Plans i usos d'equipaments (*mapatge dins d'espais)

3. Preparació, material i presentació de resultats

Serà important preparar un material adequat per facilitar tant el treball de camp, com la posada en comú o la representació de totes les aportacions rebudes. El suport amb mapes, tant en paper com digitals, serà gairebé imprescindible.

Cal valorar també, en funció dels temes o qüestions a tractar, si es parteix d'una informació prèvia, que caldria proporcionar als participants en el moment del mapatge, o bé es parteix d'un "full en blanc", situació en la que caldrà concretar molt i bé les preguntes a realitzar durant l'itinerari o mapatge.

Es recomana provar l'itinerari amb antelació per preveure qualsevol incidència.

4. Tipus de mapatges

In-situ:

- Itineraris oberts (passejos, rutes)
- Itineraris amb punts de parada determinats

Ex-situ (també per complementar, possibilitar una participació més àmplia o per presentar els resultats):

- Mapatge digital
- Mapatge sobre mapes en paper en tallers dinamitzats (pot servir també per preparar l'itinerari o per posar en comú els resultats i seguir amb el procés de participació)

5. Públic objectiu i grups

Tota la ciutadania en general pot participar en mapatges. Sovint, i si el tema de treball ho permet, és interessant l'intercanvi entre col·lectius, gèneres, edats, sobre el territori, ja que pot ajudar molt a visualitzar els possibles focus de conflicte o diferència d'opinió i permetre resoldre'ls de forma conjunta.

Així mateix durant la preparació cal tenir en compte el tipus de públic a qui ens adreçarem, o que serà susceptible d'assistir, per tal d'ajustar el recorregut (si hi ha infants, vigilar per exemple en cruïlles o zones perilloses, si hi ha gent gran, acotar les rutes, etc.)

6. Avantatges i inconvenients

Pros:

- El treball in-situ permet visualitzar molt millor tant el tema de treball, com les preguntes que s'hi fan, detectant més qüestions de diagnosi o fent aflorar més propostes pel simple fet de visualitzar-les al lloc i compartir-les amb la resta.
- En aquest sentit, sovint les propostes que en sorgeixen són més ajustades a la realitat, al poder constatar els condicionants que hi puguin haver.
- Intercanvi generacional, de gènere i altres, aprenentatges comuns.
- Apropa la ciutadania a la presa de decisions.
- Proposta més vivencial, lúdica i atractiva per als participants.
- Potencial mediàtic i de difusió: imatges, mapes resultants...
- Potencial del suport de les TIC (xarxes socials, gmaps, instamaps...)

Contres:

- Dependència de la climatologia i la llum solar. Preferiblement fer-ho en horari diürn.
- En general, sobretot si està dinamitzat, no poden ser grups massa grans. També perquè poden incomodar a la ciutadania.
- Cal treballar i pensar bé el material perquè no sigui un problema treballar-lo pel carrer (no és el mateix que en una taula).
- Requereix més esforç per mantenir l'atenció del grup (dispersió).
- Condicionants geogràfics (per ex, una urbanització dispersa o un territori ampli)

